

Πρόταση διδακτορικού

1. Εισαγωγή- Ορισμός

Το bridging ορίζεται ως η λειτουργία της γλώσσας κατά την οποία επιτρέπεται στον ομιλητή να χρησιμοποιήσει μια οριστική ΟΦ χωρίς προηγούμενη ρητή αναφορά σε μια συναφή αόριστη ΟΦ. Η νέα ΟΦ που εισάγεται από τον ομιλητή δημιουργεί μια νοηματική γέφυρα (bridge) με την προηγούμενη αόριστη ΟΦ που βασίζεται σε σημασιολογικούς και πραγματολογικούς δεσμούς και όχι στην άμεση αναφορά. Π.χ. *Είδα χτες μια ταινία. Ο σκηνοθέτης έχει βραβευτεί με Όσκαρ.* Ουσιαστικά, το bridging είναι ένας είδος αναφοράς, στην οποία όμως το αναφερόμενο (referent) έχει σημείο αναφοράς (antecedent) ένα στοιχείο, μια οντότητα, που δεν έχει ειπωθεί ρητώς προηγουμένως αλλά εξάγεται ως συμπέρασμα από το περικείμενο. Το συμπέρασμα το ανασύρει ο ακροατής είτε από τη μνήμη του, όταν πρόκειται για κάτι που έχει ειπωθεί προηγουμένως, είτε από την γενικότερη γνώση του για τον κόσμο.

2. Προσεγγίσεις- προηγούμενες έρευνες.

Η εισαγωγή του όρου έγινε από τον ψυχολinguολόγο H. Clark (1974) και έκτοτε το φαινόμενο έχει μελετηθεί κυρίως πραγματολογικά (Matsui, 2000· Zu & Xia, 2012). Διαφορετικές προσεγγίσεις έχουν αναπτυχθεί με σκοπό την εύρεση της κατάλληλης πραγματολογικής θεωρίας για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου:

- Προσέγγιση βασισμένη στο σενάριο (Scenario-based Approach), Sanford & Garrod (1981)
- Location Theory, Hawkins (1978)
- Προσέγγιση βασισμένη στην εστίαση (Focus-based approach), Sidner (1983)
- Θεωρία της Συνάφειας (Relevance Theory), Sperber & Wilson (1995)

Στη γλωσσική κατάκτηση, το bridging έχει μελετηθεί κυρίως ως μια από τις χρήσεις του οριστικού άρθρου (Maratsos, 1976· Schafer & de Villiers, 2000· Χονδρογιάννη & Μαρίνης, 2014). Στις έρευνες αυτές, τα γλωσσικά ερεθίσματα χωρίζονταν σε δύο συνθήκες, την αναφορική συνθήκη και τη συνθήκη bridging και είχαν την εξής μορφή:

Αναφορική συνθήκη.

(30) Ερευνητής: Ένα πουλί και μια γάτα κάθονταν πάνω σε ένα δέντρο. Ένα από αυτά τα ζώα πέταξε στον ουρανό. Μάντεψε ποιο!

Παιδί (επιδιωκόμενη απάντηση): Το πουλί.

Συνθήκη Bridging.

(31) Ερευνητής.: Η Μαρία ήθελε να φάει μια μπανάνα αλλά πρώτα έπρεπε να αφαιρέσει κάτι από αυτήν. Τι έπρεπε η Μαρία να αφαιρέσει από τη μπανάνα;

Παιδί (επιδιωκόμενη απάντηση): Τη φλούδα.

Τα παιδιά εμφάνισαν και στις τρεις έρευνες υψηλότερα ποσοστά επιτυχίας στη συνθήκη του bridging σε σχέση με την αναφορική συνθήκη. Οι Anrutin & Coormans (2000) μελέτησαν το bridging θέτοντας ως στόχο της έρευνάς τους να διερευνηθεί στα μικρά παιδιά η ικανότητα να συνδέουν μια οριστική ΟΦ με μια σημασιολογικώς συγγενή αόριστη ΟΦ υπό την παρουσία δύο ανταγωνιστικών πηγών αναφοράς: γλωσσολογικής (περικειμενική) και μη γλωσσολογικής (δεικτική). Στην έρευνα αυτή χρησιμοποιήθηκαν εικόνες και η μορφή των γλωσσικών ερεθισμάτων είχαν την εξής μορφή:

α. Ένα αυτοκίνητο περνάει. Η πόρτα είναι πράσινη.

β. Ένα αυτοκίνητο περνάει. Η πόρτα είναι κόκκινη.

3. Στόχοι της έρευνας και μεθοδολογία.

Πρώτος στόχος της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη του bridging ως γλωσσικού μηχανισμού στη γλωσσική κατάρκτηση. Καθώς δεν έχει διεξαχθεί μέχρι τώρα παρόμοια έρευνα για το bridging στην ελληνική γλώσσα, θεωρούμε πως η μελέτη του θα έχει ενδιαφέροντα ευρήματα για τον τρόπο που τα παιδιά τον κατανοούν και έχουν τον πλήρη έλεγχο του. Οι αντίστοιχες έρευνες για το bridging στην αγγλική γλώσσα που έχουν πραγματοποιηθεί έχουν περιοριστεί κυρίως στη μελέτη του ως μια από τις χρήσεις του οριστικού άρθρου (Χονδρογιάννη & Μαρίνης, 2014· Maratsos, 1974· Schaffer & de Villiers, 2000) και όχι ως αυτοτελή γλωσσικό μηχανισμό. Επίσης, αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό του bridging είναι πως βρίσκεται στη διεπαφή τριών τομέων της γλωσσολογίας, τη σημασιολογία, τη σύνταξη και την πραγματολογία. Η χρήση του μηχανισμού αυτού δηλαδή απαιτεί την κωδικοποίηση και αποκωδικοποίηση συντακτικών και σημασιολογικών πληροφοριών αλλά και πραγματολογικών αναφορών. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η επέκταση της μελέτης του και σε παιδιά που ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού, καθώς γνωρίζουμε τα σημαντικά ελλείμματα που παρουσιάζουν τα παιδιά αυτά στην πραγματολογία. Προηγούμενη σχετική έρευνα δεν έχει πραγματοποιηθεί για την κατανόηση του bridging στον αυτισμό. Ωστόσο

προβλέπουμε την υπόθεση ότι τα παιδιά με αυτισμό θα εμφανίζουν ελλείμματα στην κατανόηση και χρήση του εξαιτίας των πραγματολογικών τους ελλειμμάτων. Ακολούθως, θα αποτελούσε στόχο με ιδιαίτερο ενδιαφέρον η μελέτη του bridging σε παιδιά με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (ΕΓΔ) και η σύγκρισή των αποτελεσμάτων τους με εκείνα των παιδιών με ΔΑΦ. Σε παλαιότερη έρευνα των Χονδρογιάννη & Μαρίνη (2000), παρατηρήθηκαν χαμηλότερες επιδόσεις στη συνθήκη του bridging στα παιδιά με ΕΓΔ σε σχέση με τα παιδιά ΤΑ. Προβλέπεται δηλαδή η παρατήρηση ελλειμμάτων στα παιδιά με ΕΓΔ στο bridging αλλά δεν μπορεί να υπάρξει ασφαλής υπόθεση σχετικά με τη σύγκριση των δύο ομάδων καθώς δεν έχει πραγματοποιηθεί παρόμοια έρευνα στο παρελθόν. Τέλος, για την κατανόηση του bridging και την κατασκευή των νοηματικών δεσμών που απαιτούνται κρίνεται απαραίτητη η κατανόηση του συνομιλητή και ο τρόπος που αντιλαμβάνεται τον κόσμο. Παρόμοια ικανότητα απαιτείται για την κατάκτηση της Θεωρίας του Νου. Ένας ακόμη στόχος της έρευνας αυτής είναι η μελέτη της Θεωρίας του Νου σε σχέση με την κατάκτηση του bridging.

Η μεθοδολογία που προτείνεται για την επίτευξη των παραπάνω στόχων βασίζεται σε αυτήν των Avrutin & Coorpman (2000), δηλαδή η παρουσίαση των γλωσσικών ερεθισμάτων με τη χρήση εικόνας όπου θα παρουσιάζονται οι δύο ανταγωνιστικές πηγές αναφοράς. Η συνθήκη θα είναι μία, αόριστη ΟΦ σε οριστική ΟΦ, π.χ.

(1) Κρατάει ένα αγόρι ένα τρενάκι. Η μπλούζα είναι ροζ/μπλε.

4. Βιβλιογραφία

Avrutin, S., Coopmans, P., (2000). Children who build bridges. In: Howell, S.C., Fish, S.A., Keith-Lucas, T. (Eds.), Proceedings of the Boston University Conference on Language Development 24 (BUCLD 24). Cascadilla Press, Somerville, MA, pp. 90--102.

Clark, H. H. (1977). Bridging. In P. Wason & P. Johnson-Laird (Ed.), Thinking: Readings in cognitive science (pp. 411-420). Cambridge: Cambridge University Press.

Chondrogianni, V. & Marinis, T. (2014). Production of articles in typically developing English-speaking children and children with SLI. *Lingua*. Special issue on “The acquisition of Definiteness”.

Maratsos, M., (1976). The Use of Definite and Indefinite Reference in Young Children. Cambridge University Press, Cambridge.

Matsui, T. (2000). Bridging and relevance. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamin's Publishing Company.

Sanford, Anthony and Garrod, Simon. (1981). Understanding Written Language: Exploration in Comprehension Beyond the Sentence. Chichester: John Wiley.

Schafer, R., de Villiers, J. (2000). Imagining articles: what a and the can tell us about the emergence of the DP. In: Howell, S. C. Fish, S.A., Keith- Lucas, T.(Eds.), Proceedings of the Boston University Conference on Language Development 24 (BUCLD24). Cascadilla Press, Somerville, MA, pp.609--620.

Sidner, Candace L. (1983) “Focusing and discourse”. In Discourse Processes 6: 107–130

Sperber, D. & Wilson, D. (1995). Relevance: Communication and cognition. Oxford: Blackwell.